

מגילת ברת

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ הגאון ר' ברוך מרדכי בן רבי ישראל אזרחי זצוק"ל הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליז'ן 255 פרשת לך לך תשפ"ה

בבא בתרא קלח-קמד

שחכמים עשו את הבעל כיוורש וכלוקח, ועשו לו תקנה הטובה לו, לגבי יובל עשו אותו כיוורש כדי שלא תחזור הקרקע והוא יפסיד, לגבי אשה שמכרה בנכסי מילוג עשו אותו כלוקח כדי שלא יפסיד ולגבי אלמנה שמתה הבה שנישאה עשו אותו כיוורש כדי שהאלמנה לא תפסיד, אך קשה שבמקרה שאשה שמכרה בנכסי מילוג יש הפסד ללקוחות ובכל זאת עשו את הבעל כלוקח, ויש לומר ששם הם הפסידו לעצמם כיוון שהם קונים נכסים של אשה שיושבת תחת בעלה.

פרק מי שמת

משנה מי שמת והניח בנים ובנות כשהנכסים מרובים הבנים ירשו והבנות יזונו מהם ואם הנכסים מועטים הבנות יזונו מהם והבנים ישאלו על הפתחים ואדמון לזכרי אדמון. **גמרא** רב יהודה מבאר בשם רב שמרובים הכוונה שיש בהם למזון הבנים והבנות י"ב חדש, וכשאמר את זה לפני שמואל הוא אמר שזה רק לזכרי רבן גמליאל בן רבי א"כ לחכמים השיעור הוא כדי שיוזנו מהם הבנים והבנות עד שיבגרו, וכן אמר רבין או רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שאם יש בנכסים כדי מזון הבנים והבנות עד שיבגרו זה נכסים מרובים ואם זה פחות מכך זה נקרא נכסים מועטים, ויש להקשות וכי במקרה שאין לכולם עד שיבגרו,

דף קמ יקחו הבנות את הכל, ורבה מבאר שהכוונה היא שמוציאים מזונות לבנות עד שיבגרו והשאר הולך לבנים.

פשוט שאם היו הנכסים מרובים בשעת מיתה והתמעטו כבר זכו בהם היורשים, ויש להסתפק כשהיו מועטים ואח"כ התרבו האם זה נקרא ברשות יורשים ולכן השבח הוא להם, או שברגע שזה מועט הסתלקו מכאן היורשים, ויש להוכיח מדברי ר' א"כ בשם ר' יוחנן שאם היתומים מכרו בנכסי יתומים היתומים חלה א"כ וראים שזה ברשות יורשים.

ר' ירמיה ישב לפני ר' אבהו והסתפק האם האלמנה ממעטת בנכסים האם נאמר שיש לה מזונות וא"כ היא ממעטת בנכסי יתומים, או שנאמר שכיון שאם היא ננשאת היא לא תיוון מכאן א"כ גם עכשיו אין לה, ואם נאמר כמו הצד שאין לה יש להסתפק בבת אשתו שיש לה גם אם היא נשאת א"כ היא ממעטת, או שנאמר שכיון שבמקרה שהיא מתה אינה ניוזנת א"כ היא לא ממעטת בנכסים, ואם נאמר כמו הצד שהיא לא ממעטת בנכסים יש להסתפק אם בעל חוב ממעט בנכסים שיש לו חלק גם אחר מותו, או שנאמר שזה חסר גבייה וא"כ זה לא ממעט, ויש אומרים שהספק הוא לכיוון השני שבתחילה הספק היה אם בעל חוב ממעט בנכסים **עמוד ב'** ואח"כ הסתפק על בת אשתו ואח"כ הסתפק על אלמנתו, ועוד ספק כשיש אלמנה ובת מי קודמת מהן, ור' אבהו אמר שיש לפשוט שאלה אחת ממה שאמר ר' אבא בשם ר' אסי שאלמנה אצל הבת היא כבת אצל האחים שהאלמנה ניוזנת והבת תשאל על הפתחים.

יש לזקק דברי אדמון שהזכר מפסיד בגלל זכר, ואב"י מבאר וכן בגלל שאני זכר וראוי לעסוק בתורה אני מפסיד, ורבה דוחה שא"כ רק זכר שלומד תורה ירש ואחר לא, ורבה מבאר וכן בגלל שאני זכר וראוי לירש בנכסים מרובים אני מפסיד בנכסים מועטים.

משנה אם הניח בנים ובנות וטומטום כשהנכסים מרובים הבנים דוחים אותו אצל הבנות ואם הנכסים מועטים הבנות דוחות אותו אצל הזכרים, יש שאמר אם אשתי תלד זכר הוא יטול מנה כשילדה זכר הוא נוטל מנה, ואם אמר אם תלד זכר מנה ואם נקבה מאתיים וילדה זכר ונקיבה הזכר יטול מנה והנקבה תטול מאתיים, ואם ילדה טומטום הוא לא יטול ואם כל מה שתלד אשתי יטול הטומטום נוטל ואם רק הוא יורש הוא נוטל את הכל. **גמרא** יש להקשות שהמשנה אומרת שהבנים דוחים את הטומטום לבנות וא"כ הוא לוקח כבת והרי כפי"א כתוב שכשאמר זכר או נקבה אין הטומטום נוטל, ואב"י מבאר שדוחים אותו ואכן אין לו כלל, ורבה אומר שדוחים אותו אך יש לו והסיפא שהטומטום לא נוטל לא כבן ולא כבת זה כרשב"ג לגבי מבכרת שאמר שאם תלד זכר הוא יהיה עולה ואם נקבה הוא יולדה טומטום או אנדרוגינוס שסובר רשב"ג שהקדושה לא חלה עליהם, ויש להקשות ששינוי טומטום יורש כבן ניוזון כבת, ולרבה מובן שהכוונה היא שהוא יורש כבן בנכסים מועטים וניזון כבת בנכסים מרובים,

דף קמא אך לאב"י קשה מה הכוונה ניוזון כבת, אך יש לומר שגם לרבה לא מובן מה שכתוב שהוא יורש כבן אלא הכוונה שהוא ראוי לרשת אך אין לו ואותו דבר לגבי ניוזון שראוי ליוזון כבת אך אין לו.

כתוב במשנה שאמר שאם תלד אשתי זכר יקבל מאה ואם נקבה מאתיים משמע שבת עדיף לו מבן, ויש להקשות שר' יוחנן אמר בשם רשב"י שמי לא מניח בן ליורשו הקב"ה מלא עליו עברה, שכתוב **והעברתם את נחלתו לבתו** והעברה זה עברה כמו שכתוב **יום עברה היום ההוא**, ויש לומר שלגבי ירושה בן עדיף אך לענין רווח לילדיו עדיף שלבת יהיה יותר רווח, ושמאל מבאר שמדובר במבכרת שרב חסדא אמר שבת תחילה זה סימן יפה לבנים, יש מפרשים שהיא מגדלת את אחיה ויש מפרשים שלא ישלטו בו עין הרע, ורב חסדא אמר שלו עדיף בנות מבנים, עוד יש לבאר שהמשנה היא כדעת ר' יהודה ואין לפרש שהכוונה לר' יהודה של הבריייתא שר"מ פירש בפסוק **וה' ברוך את אברהם בכל** שלא היתה לו בת ור' יהודה פירש שהיתה לו בת ששמה הוא בכל, אך ניתן לומר שהברכה היא שאפילו בו היתה לאברהם, ואין להוכיח שבת עדיפה מבן, אלא יש לבאר שזה דעת ר' יהודה בבריייתא שר"מ אמר שמצוה לזון את הבנות וק"ו את הבנים שעוסקים בתורה ור' יהודה אומר שמצוה לזון את הבנים וק"ו את הבנות שלא יהיה להם ביוזון, ומה ששינוי שאם ילדה אשתי זכר ונקיבה הזכר נוטל ששה דינרים והבת נוטלת שני דינרים, אמר רב אשי שהוא שנה לפני רב כהנא שמדובר שהפך את התנאי אמר שאם הזכר יולד יורש וילד יורש וילד יקבל מאתיים והנקבה שחיינו לא תקבל, ואם תולד נקבה יקבל קודם היא תקבל מנה והזכר שחיינו יקבל מנה וילדה זכר ונקבה ולא יורעים מי מהם נולד קודם והזכר יקבל מנה בכל

דף קלח ר"נ בר יצחק אומר שאם זיכה לאדם ע"י אחר ואח"כ הוא צוות זה תלוי במחלוקת רשב"ג ורבנן, ששינוי שאם כתב נכסיו לאחר והיו בהם עבדים והמקבל אמר שאינו רוצה בהם אם המקבל הוא כהן העבד אוכל בתרומה, ורשב"ג סובר שמיד כשאמר איני רוצה לקבלם זכו בהם היורשים, והקשו שא"כ לת"ק גם בעומד וצוות הוא קונה, ורבה או ר' יוחנן ביאר שאם צוות מתחילה לכו"ע לא קנה, ואם שתק ואח"כ צוות לכו"ע לא קונה, ונחלקו כשיזכה לו ע"י אחר והמקבל שתק וצוות אח"כ, שלת"ק הוא קנה בשתיקה והוא צוות כי הוא רוצה לחזור בו ולא מועיל חזרה לאחר קנין, ורשב"ג סובר שסופו הוכיח על תחילתו שמה שלא צוות מתחילה כי חשב מדוע אצות על מה שלא הגיע ליד.

שנו בבריייתא שאם שכיב מרע אמר תנו מאתיים זוו לפלוני וג' מאות לפלוני ור' מאות לפלוני לא אומרים שכל הקודם בשטר זוכה ולכן אם יצא עליו שטר חוב הוא גובה מכולם, אך אם אמר תנו מאתיים זוו לפלוני ואחריו לפלוני ואחריו לפלוני אומרים שכל הקודם בשטר זכה לכן כשהבעל חוב גובה הוא נוטל מהאחרון ואם אין לו נוטל מזה שלפניו ואם אין לו הוא נוטל מזה שלפני פניו.

שנו בבריייתא שאם שכיב מרע אמר תנו מאתיים זוו לפלוני בני בכור כראוי לו הוא נוטל אותם וגם את חלק בכורתו, ואם אמר האב **בבכורות** יד הבכור על העליונה אם רצה נוטל אותם ואם רצה נוטל את בכורתו, ואם אמר השכיב מרע תנו מאתיים זוו לאשתי כראוי לה היא נוטלת אותם וגם את בכורתה ואם אמר שזה בכורתה **עמוד ב'** ידה על העליונה אם תרצה תטול את בכורתה ואם תרצה תטול את מה שאמר, וכן אם אמר השכיב מרע תנו מאתיים זוו לפלוני בעל חובי כראוי לו הוא נוטל מלבד חובו, ואם אמר בחובו הוא נוטל אותם בחובו, ויש להקשות וכי בגלל שאמר שיטול מאתיים זוו כראוי הוא יטול חוץ מהחוב וניתן לומר שהוא התכוון כראוי לו בחובו, ור"נ אמר שהונא פירש לו שזה לדעת ר"ע לעיל שיש לדייק לשון מיותר בשטר, שבמקרה שקנה בית לא קנה את הבור והדות ואם כתב לו עומקא ורומא צריך לקנות לו דרך ולחכמים לא צריך לקנות לו דרך, ור"ע מודה שאם אמר לו חוץ מאלו שצריך לקנות לו דרך א"כ מוכח שכשכותב לשון שאינו צריך לכתבה הוא מתכוון להוסיף לו דבר.

שנו בבריייתא שאם שכיב מרע אמר שלפניו חייב לו מנה, לר"מ העדים כותבים אף שאינם מכירים את אותו פלוני ולכן כשבאים היתומים לגבות הם צריכים להביא ראיה, וחכמים סוברים שלא כותבים אלא א"כ הם מכירים ולכן כשבאים להוציא לא צריך להביא ראיה, ור"נ אמר שהונא שנה לו שלר"מ לא כותבים ולחכמים כותבים וגם ר"מ עצמו אמר רק בגלל שחוששים שב"ד יטעו שכתבו כשהכירו, ורב דימי מנהדרעא אמר שלהלכה לא חוששים לב"ד טועים, אך קשה שרבה אמר שלא חולצים אלא א"כ מכירים ולא נותנים למאן אלא א"כ מכירים לכן כותבים גט חליצה ומיאון גם בלי שמכירים משמע שחוששים לב"ד טועים, ויש לומר שרק לגבי חליצה ומיאון יש לחשוש שיהי ב"ד לא מדקדקים אחר ב"ד אחר, אך ב"ד מדייקים אחר דברי העדים.

משנה האב יכול לתלוש ולהאכיל למי שירצה ומה שהניח תלוש הוא של יורשים. **גמרא** משמע במשנה שרק התלוש הוא של היורשים ולא המחובר, **דף קל"ט** ויש להקשות ששינוי לגבי כותב נכסיו מהיום ולאחר מיתה והבן מכר נכסים אלו שמים את המחוברים ללוקח, ויש לחלק שדעתו של אדם קרובה יותר אצל בנו ולכן הקנה לאחריים את המחובר ושם מדובר שהבן מכר לאחר שאין דעת האב קרובה לתת לו.

משנה מי שהניח בנים גדולים וקטנים הגדולים לא מתלבשים על חשבון הקטנים והקטנים לא ניוזנים על חשבון הגדולים אלא חולקים בשוה, אם נישאו הגדולים מהנכסים נישאו גם הקטנים קודם החלוקה והקטנים לא יכולים לומר שנישאו כמו שנישאתם אתם בחיי האב אלא מקבלים ממה שנתן להם אביהם בחייו, אם הניח בנות גדולות וקטנות אין הגדולות מתלבשות משל הקטנות והקטנות לא ניוזנות מהגדולות אלא חולקות בשוה, ואם נישאו הגדולות נישאו הקטנות ואין הקטנות יכולות לומר שניטול כמו שלקחתן בחיי אבינו ובנות חמורות מבנים שהן ניוזנות מבנים אך לא מבנות. **גמרא** רבא אמר שגדול האחים הנושאת נותנת בנכסים שלבש והתחסה מתפוסת הבית מה שעשה עשוי, ומה ששינוי שלא ילבשו הגדולים משל הקטנים מדובר באדם בטל והחידוש הוא שלא נאמר שנח להם שילבש משלהם כדי שלא יתנול, קמ"ל שלא.

יש לזקק מה הכוונה במשנה שאם נשאו גדולים ישאו הקטנים מבאר רב יהודה שאם נשאו הגדולים אחר המיתה ישאו הקטנים לאחר מיתה אך אם נשאו גדולי בחיי האב ואומרים הקטנים אנו נישא כמו נישאם שאתם נשאתם לא שומעים להם אלא מה שנתן האב נתן.

אבהו הו **גניבא** שלח לרבה מה הדין באופן שהבת לוותה וכלה ונישאה האם הבעל הוא לוקח או יורש, שאם הדין לוקח א"כ במלוה על פה לא גובים מהלקוחות ואם הוא יורש מלוה על פה גובים מהיורשים, אמר לו רבא ששינוי שאם נשאו הגדולות ישאו הקטנות ולכאורה הכוונה שאם נישאו הגדולות לבעל הקטנות יוכלו לגבות ממנו, ויש לדחות שהכוונה שאם נשאו הגדולות לבעל ישאו הקטנות לבעל שלהן, אך קשה שר' חייא פירש בבריייתא להדיא שאם נשאו הגדולות לבעל ישאו הקטנות מבעל, אך יש לחלק בין פרנסה למוזנות שפרנסה יש קול ולכן גובים מלקוחות, וכן פפא אמר לרבה שיש להוכיח ממה שרבינא שלח באגרתו שמי שמת והניח אלמנה ובת אלמנתו נזונת מנכסיו ואם נישאה הבת האלמנה ניוזנת מנכסיו, ואם מתה הבת אמר רב יהודה בן אחותו של ר' יוסי בר חנינא שהיה מעשה על ידו ואמרו חכמים שהאלמנה נזונת מנכסיו וזה מובן רק אם הבעל הוא כיוורש אך אם הוא לוקח מדוע היא תיוזן מנכסיו, ואב"י מקשה וכי אם רבין לא היה שולח אנו לא היינו מדייקים מהמשנה שהאומרת אלו שלא חוזרים ביובל הבכורה **עמוד ב'** והיורש את אשתו, ורבה דוחה שגם אחר שלח אין להוכיח מדבריו שהרי ר' יוסי בר חנינא אמר שהתקינו באושא שאשה שמכרה בנכסי מילוג ומתה הבעל יכול להוציא מהלקוחות, ורב אשי מבאר

מקרה, והמנה השני הוא ממון המוטל בספק וחולקים בו, ומה ששינוי שאם ילדה זכר ונקבה יש לו רק מנה אמר רבינא שמדובר שאמר שמי שיבשרנו יקבל **עמוד ב** ששינוי שאם אמר מי שיבשרני כמה יפטר רחמה של אשתי אם זכר יטול מנה וילדה זכר יטול מנה ואם אמר אם תלד נקבה יטול מנה ילדה נקבה נוטל מנה ואם ילדה זכר ונקבה יקבל רק מנה, אך קשה שהוא לא אמר אם תלד זכר ונקבה, יש לומר שמדובר שאמר בתנאי אם תלד זכר ונקבה יטול מנה והוא בא למעט אם ילדה נפל.

אדם אחד אמר לאשתו נכסי למי שאת מעוברת ממנו, אמר רב הונא שהמזכה לעובר לא קנה, ור"נ הקשה שכתוב במשנה שאם אמר אם ילדה אשתי זכר יטול מנה אם ילדה זכר הוא נוטל מנה, אמר לו רב הונא שהמשנה היא לא כרבים ולא כיחידים ורב הונא לא אמר שהמשנה כר"מ שאדם מקנה דבר שלא בא לעולם כי ר"מ דיבר שהוא מקנה למי שישנו בעולם ור"מ מודה בעובר שאינו בעולם, אך קשה שרב הונא יכל להעמיד כר"י יוסי שסובר שעובר קונה שר"י יוסי אמר שעובר פוסל ואינו מאכיל בתרומה, ויש לדחות ששם מדובר בירושה שהיא באה מאליה אך לא מועיל להקנות לעובר אך קשה שניתן להעמיד כר"י יוחנן בן ברוקה שאמר שאם האב אמר לתת למי שראוי ליורשו דבריו קיימים, אך יש לדחות שר"י יוחנן דיבר שמקנה למי שישנו כבר בעולם ולא לעובר שעדיין אינו בעולם, ואין לומר שזה כר"י יוחנן בן ברוקה שסובר כמו ר"י יוסי שמי אמר שהוא סובר כמותו, ואין לומר שנתעמדת את המשנה שמדובר שהאב אמר שהמבשרני יקבל כי כתוב בספיא ואם אין שם יורש אלא הוא יורש הכל ומה זה שייך למבשרני, ורב הונא לא מעמיד שהאב אמר אם ילדה יקבל שהוא כבר בעולם שא"כ לא מובן מה שכתוב בספיא ואם אמר כל מה שתלד אשתי יטול הרי זה יטול ולא כתוב כל שילדה,

דף קמב אך קשה שרב הונא יכל להעמיד במשנה שאמר שיקנה לכשתלד אך יש לומר שרב הונא לשיטתו שהוא חלק על ר"נ שאמר שהמזכה לעובר לא קנה ואם אמר לכשתלד קנה רב הונא סובר שלא קנה גם לכשתלד, ורב ששת סובר שקנה גם כשלא אמר לכשתלד ורב ששת הוכיח את שיטתו ממה ששינוי שאם מת גר ובזבזו את נכסיו ושמעו שיש לו בן או שאשתו היתה מעוברת הם חייבים להחזיר ואם החזירו את הכל ואח"כ שמעו שמת בנו או שאשתו הפילה את החזיק בשניה קנה ולא מועיל מה שהחזיק בתחילה, ולכאורה אם נאמר שעובר לא קנה מדוע הם צריכים להחזיק שבו, ואכ"מ במבאר שביירושה שהיא באה מאליה זה שונה, ורבא אומר ששם זה שונה כי מתחילה החזקה היתה רפויה בידיהם, וההבדל בין התירושים הוא במקרה ששמעו בו שמת ועדיין לא מת והוא מת אח"כ, ויש להוכיח ממה ששינוי שתינוק בן יום אחד נוחל ומנחיל משמע שעובר אינו נוחל ומנחיל, ויש לפרש כמו שאמר רב ששת שדוקא בן יום אחד נוחל בנכסי אמו להנחיל לאשתי מאביו אך עובר אינו נוחל בנכסי אמו **עמוד ב** והטעם הוא שהעובר מת בתחילה וכן לא יורש את אמו בקבר להנחיל לאחים מהאב ומשמע שעובר מת קודם האם, ויש להקשות שהיה מקרה שעובר פרסם שלש פרכוסים אחר מות אמו, אמר רב בר רב אשי שזה כמו זב לטאה שהיא מפרססת אחר שננתכת מהלטאה, ומר בר רב יוסף אמר בשם רבא שהמשנה מלמדת שכן יום אחד נמנע מחלק בכורה אך עובר לא מנע מחלק בכורה כי כתוב **וילדו לו** והוא עדיין לא נולד, וכך שנו בסורה אך בפומבדיתא שנו שמר בר יוסף אמר בשם רבא שבכור שנולד אחר מיתת אביו אינו נוטל פי שנים שכתוב **יכיר** והוא לא כללל יכיר, וההלכה כחומר שני הלשונות של מר בר רב יוסף בשם רבא.

ר"י יצחק אמר בשם ר"י יוחנן שמזכה לעובר לא קנה ובמשנה שכתוב שהוא נתון לו מנה זה מועיל כי דעת אדם קרובה אצל בנו, ושמואל אמר לרב חנא מבגדד שיביא לו עשרה אנשים שהוא יכריז לפניהם שמזכה לעובר קנה ולהלכה המזכה לעובר לא קנה.

אדם אחד אמר לאשתו נכסי לבנים שיהיו לי ממך ובנו הגדול ואמר לו מה יהיה עליו אמר לו לך קנה כאחד מבני, ופשוט שהבנים שנוגדו אח"כ לא קנה כיון שעדיין לא נולדו, אך נחלקו אם יש חלק לאותו בן גדול כאחד מהבנים חוץ מחלק ירושתו, ר"י אבין ור"י מיאשה ור"י ירמיה סוברים שיש לו חלק נוסף ור"י אבהו ור"י חנינא בר פפי ור"י יצחק נפתח סוברים שאין לו חלק נוסף במקום הבנים ואמר ר"י אבהו ור"י ירמיה הלכה כמותינו או כמותכם אמר לו ר"י ירמיה פשוט שהלכה כמותנו כי לנו מבוגרים מכם ולא כמותכם שאתם צעירים מאתנו, אמר לו ר"י אבהו וכי זה תלוי מי גדול הרי זה תלוי בטעם ולך לר"י אבין שאברתי לו את הטעם והודה לדברי בביהמ"ד,

דף קמג ור"י ירמיה הלך לר"י אבין והוא אמר לו הרי אם אמר קנה אתה כמו החומר לא קנה ואם אמר קנה אתה וחמור ר"נ אמר שקנה מחצה ורב הונא אמר שלא קנה כלום, ורב ששת אמר שקנה את הכל, ורב ששת הוכיח ממה ששינוי שר"י יוסי אמר שאין מר בקישות אלא הפנימי שבו וכשתוא תורם הוא יוסיף על החיצון שבו וזה כמו את וחמור וא"כ רואים שקונה, ויש לדחות ששם מדאורייתא זה תרומה גמורה וזה לא כמו חמור כמו שאמר ר"י אילעא שהתורם מהרע על היפה תרומתו תרומה שכתוב **ולא תשא עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו** ואם אינו קדוש מה שייך נשיאות חטא אלא שתרומתו חלה, אם מרדכי אמר לרב אשי שרב אויא הקשה מהמשנה שהיה ה' נשים שביניהם שתי אחיות ולקח אחד כלכלת תאנים והיא היתה שלהם ושל שביעית והוא אמר כולכם מקודשות לי בכלכלה זו ואחת קבלה בשביל כולם ואמרו חכמים שאין האחיות מקודשות ומשמע שהאחרות מקודשות ולכאורה זה קני את וחמור, אמר רב אשי לכן ראיתי את רב הונא בר אויא בראומי כי ר"י אויא הקשה קושביא אך באמת כבר העמידו את המשנה שהוא אמר הלואי מכן לביאה תקדש לי.

אדם אחד אמר לאשתו נכסי לך ולבניך אמר רב יוסף שהיא קנתה מחצה ורב יוסף הוכיח ממה ששינוי שרבי למד מהפסוק בלחם הפנים **היתה לאהרן ולבניו**, שהיה חצי לאהרן וחצי לבניו ואכ"מ דוחה שאהרן שייך לחלוקה והזכירוהו כדי שיטול מחצה אך האשה היא בירושה וא"כ היא תטול כמו שאמר, אך קשה שהיה מקרה כזה בנהרדעא ושמואל הגבה מחצה לאשה וכן היה מקרה בסבירה ור"י יוחנן הגבה מחצה, ועוד שר"י יצחק בר יוסף אמר שהיה דמי כתר שהטילו על הבתולות והשרים ורבי אמר שהעשרים ישלמו חצי והשרים חצי, ויש לומר שהתחילה זה היה כתוב על העשרים והשרים שיעו להם והמלך ידע שהם סייעו וא"כ מה שכתב עכשיו על שניהם א"כ כוונתו שהם יתחלקו חצי חצי, וז"ל זירא מקשה ששינוי שאם אמר הרי עלי מנחה של מאה עשרון להביא בשני כלים יביא ס' עשרונות בכלי אחד ומ' בכלי שני **עמוד ב** ואם הביא חמישים בכלי אחד וחמישים בכלי אחר יצא משמע שלכתחילה לא יביא חמישים חמישים, ואם

נאמר כרב יוסף א"כ לכתחילה יביא נ' נ', ויש לומר ששם אנו עדים לכן שאדם זה התכוון להביא קרבן גדול והוא אמר שני כלים כי הוא יודע שאי אפשר להביא בכלי אחד לכן יביא גדול ככל האפשר, והלכה כרב יוסף בשדה ענין ומחצה.

אדם אחד שלח חתיכות מעילים לחלקם בביתו ר' אמי אמר שמה שראוי לבנים יהיה לבנים ומה שראוי לבנות לבנות וכל זה כשאין לו כלות אך אם יש לו כלות הוא שלח להן ואם בנותיו אינן נשואות הוא שלח להן שאדם לא מעדיף את כלותיו על בנותיו.

אדם אחד כתב נכסי לבניו והיה לו בן ובת יש להסתפק אם אדם קורא לבן אחד בני בלשון רבים או שאדם לא קורא לבן אחד בלשון רבים וא"כ כוונתו גם לבתו, אכ"מ הוכיח מהפסוק **ובני דן חושים** ורבא דוחה שהכוונה כמו ששנו אצל חזקיה שהיה מרובים כמו חושים של קנה, ור"מ הוכיח מהפסוק **ובני פלוא אליאב**, ורב יוסף הוכיח מהפסוק **ובני איתן עוריה**.

אדם אחד אמר נכסי לבני בלשון רבים והיה לו בן ובת, יש להסתפק אם קוראים לבן הבן בני או לא רב חביבא סובר שאדם קורא לבן בנו בני ומר בר רב אשי אומר שאין אדם קורא לבן בנו בני, ורבא הוכיח מבריייתא כדברי מר בר רב אשי שאם אדם הדיר הגאה מבניו ומת ברבני בניו.

משנה אם הניח בנים גדולים וקטנים והגדולים השביחו את הנכסים השבח מתחלק בין כולם ואם אמרו ראו מה שהניח לנו אבא הרי אנו מוכנים לחלוקה ונעשה ונאכל השבח לעצמם, וכן אשה שהשביחה את הנכסים השבח לכולם אך אם אמרה ראו מה שהניח לי בעלי אני עושה ואוכלת השבח לעצמה. **גמרא** רב חביבא בר רב יוסף בן רבא אמר בשם רבא שהמשנה מדברת כששבו הנכסים מחמת הנכסים שלא שכרו פועלים משל עצמם אך אם השבח הוא מכת הגדולים השבח לעצמם, אך קשה שר' חנינא אמר שגם אם האב השאיר להם רק בור,

דף קמד שדולים ממימי השבח לאמצע, ולכאורה זה שבח של הגדולים עצמם, ויש לומר שהם לא צריכים להוציא על כך הוצאות אלא רק צריכים לשמרו וזה דבר שאם הקטנים יכלו לעשות.

אביו של רב ספרא השאיר מעות ורב ספרא עשה בהם עסק ואחיו תבעוהו בדין לפני רבא אמר רבא שרב ספרא הוא אדם גדול שלא יעזוב לימודו כדי לטרוח לאחרים.

המשנה אמרה האשה השביחה בנכסים ויש להקשות מה שייכותה של האשה לנכסי היתומים, ר' ירמיה מבאר שמדובר באשה יורשת ולכאורה קשה א"כ מה החידוש, ויש לומר שהיינו אומרים שאין דרכה של האשה לטרוח וא"כ גם כשלא פירשה שזה לעצמה זה יהיה לעצמה, קמ"ל שאם לא פירשה השבח לאמצע.

המשנה ואומרת שבפירשה השבח לעצמה ולכאורה קשה מה החידוש ויש לומר שהיינו אומרים שפירשה שזה לה שהיא טורחת לפני היתומים א"כ היא מוחלת להם, קמ"ל שזה לעצמה.

ר' חנינא אומר שמי שהשיא אשה לבנו הגדול בבית הוא קנה אותו ודוקא גדול שנשא בתולה והיא אשתו הראשונה וכשהשיאו ראשון.

אם יחד האב בית ועלייה קנה רק את הבית ולא את העלייה, ויש להסתפק ביחד לו בית ואכסדרה או שיהיה לו שני בתים לו שני בתי מזה, ונשאר בחינה. **יש להקשות** מבריייתא שאם יחד לו אביו בית וכלי בית קנה כלי בית ולא את הבית אמר ר' ירמיה שמדובר שאוצרו של אביו מונח שם שלא התכוון להקנות לו את הבית, נהרדעי אומרים שגם אם נשאר לו שובך של יונים הוא השאירו בחזקתו, ורב יהודה ורב פפי אומרים שאפילו אם השאיר כלי עם דגים מטוגנים. **מר זוטרא** השיא את בנו והשאיר בבית סנדל ורב אשי השיא את בנו והשאיר כוס של שמן.

מר זוטרא אומר שג' דברים עשו חכמים כהלכה בלי טעם, ההלכה הזו שמישא לבנו בבית הוא קנאו, וכן מה שאמר רב יהודה בשם שמואל שמי שכתב כל נכסיו לאשתו כוונתו קנה, ולעשותה אפטרופוס, וכן מה שאמר רב שאם אמר מנה לי בידך נתנו לפלוני קנה במעמד שלשון הנפקד והמפקד והמקבל מתנה.

עמוד ב משנה אם אחד מהאחים השותפים נפל לאומנות הרווח הוא לאמצע ואם חלה והתרפא הרפואה משל עצמו. **גמרא** המשנה מדברת כשנפל לאומנות המלך.

שנו בבריייתא שאם מינו את אחד האחים לגבי או שוטר אם מחמת האחים הרווח לכולם ואם מחמת עצמו הרווח לעצמו, ולכאורה פשוט שאם זה מחמת האחים הרווח יהיה לכולם, יש לומר שמדובר שהוא חריף מאד והיינו אומרים שהוא הרווח מחמת חריפותו, קמ"ל שכולם מתחלקים.

שנו בבריייתא שאם אחד מהאחים נטל מאתיים וזו ללמוד תורה או אומנות יכולים האחים לומר לו אם אתה אצלינו יש לך מזונות ואם אינך אוכל עמנו אין לך מזונות, ואין לומר שיתנו לו כלל מקום שהוא כדברי רב הונא שברכת הבית היא ברוב האנשים שגרים בו, ואכן הם יתנו לו באופן יחסי לפי ברכת הבית.

רבין שלח בשם ר' אלעא שבחלה והתרפא מדובר שחלה בפשיעה אך אם חלה באונס הרפואה היא מהאמצע, וחולי בפשיעה הוא כדברי ר' חנינא שאמר הכל בידי שמים חוץ מחולי שבו ע"י צינים ופחים שכתוב **צינים פחים בדרך עיקש שומר נפשו ירחק מהם**.

משנה אם מקצת האחים עשו שושבינות בחיי האב והשושבינות חוזרות היא חוזרת לאמצע כי זה דבר שנגבה בבי"ד אך מי ששלח לחבירו כדי יין וכדי שמן לחופה והוא אינו שם אינם נגבים בבי"ד כי זה גמילות חסדים. **גמרא** יש להקשות ששינוי בבריייתא שאם שלח עמו האב שושבינות היא חוזרת לו ואם שלחו שושבינות לאביו היא חוזרת מהאמצע, ור"י אסי מבאר בשם ר' יוחנן שהמשנה מדברת כששלחו לאביו, אך יש לדחות שכתוב להדיא אחים שעשו מקצתם שושבינות, ויש לפרש למקצתם, אך קשה שכתוב חזרה שושבינות, ויש לפרש חזרה לגבות נגבית מהאמצע, ור"י אסי מתרץ שהמשנה דברה בשלח סתם ע"י אחד הבנים ולכן היא חוזרת לאמצע והבריייתא מדברת באופן שפירש שלח דוקא ע"י בן, וכן שנינו בבריייתא שאם שלח לו אביו שושבינות כשהיא חוזרת היא חוזרת לו ואם שלח אביו שושבינות סתם היא חוזרת לאמצע, שמואל מתרץ שהמשנה מדברת ביבם שלא נוטל בראוי כמו מוחזק ולכן זה חזר לאמצע, ומשמע שזה שנשלח לו משלם ולכאורה קשה שהוא יטען תנו לי שושביני ואשמח עמו, וכמו ששינוי שמקום שנהגו להחזיר יקדושין אם תנו אחר אירוסין מחזיריין ומקום שנהגו שלא להחזיר לא מחזיריין, ורב יוסף בר אבא אמר בשם מר עוקבא בשם שמואל שמדובר כשמתה האשה אך אם מת האיש לא מחזיריין שהיא יכולה לומר תנו לי בעלי ואשמח עמו.